

УДК: 378.93. 378.126

Орехова Л. І.

ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ФОЛЬКЛОРУ В ЛІНГВОДИДАКТИЧНІЙ СПАДЩИНІ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ НА ЗЛАМІ СТОЛІТЬ

У статті доведено, що засадами у процесі відродження української національної культури й освіти є: відновлення навчання рідною мовою, національне виховання та навчання має ґрунтуватися на вивченні культурної спадщини свого народу, на традиціях українського народу, його народній творчості, як зазначали відомі лінгводидакти Ф.І. Буслаєв, Б.Д. Грінченко, І. Огієнко, О. Потебня, С.Русова, І.І. Срезневський, К.Д. Ушинський.

Ключові слова: фольклорна поетика, народні традиції, рідномовне навчання, лінгводидактична спадщина.

У сучасних концепціях розвитку національної школи підкреслюється, що всі ланки освіти повинні приділяти увагу історії та традиціям українського народу, його народній творчості. Національний компонент змісту освіти має включати знання рідної мови та літератури, історії, традицій, ідеалів та особливостей рідної культури, усної народної творчості, знання про суспільний і державний устрій України. Без знання того, як розвивалася теорія і практика навчання та виховання підростаючих поколінь у минулому, неможливе вирішення важливих сучасних проблем, щоб іти в майбутнє, необхідно спиратися на минуле з метою творчого використання найбільш раціональних ідей, що пройшли перевірку часом, а також збагачення ними арсеналу педагогічних засобів сучасної школи. Зміст освіти і виховання тільки тоді буде успішним і спроможним творчо розкрити та розвинути індивідуальні здібності учнів, їхні інтелектуальні можливості і нахили, коли він співзвучний з багатовіковою культурою рідного народу. Віра й культура перетворюють народ на свідому націю, що глибші й більші вони, то національно свідоміший народ. Відомі лінгводидакти Ф.І. Буслаєв, Б.Д. Грінченко, І. Огієнко, О. Потебня, С.Русова, І.І. Срезневський, К.Д. Ушинський, вважали, що засадами у процесі відродження української національної культури є: відновлення навчання рідною мовою, забезпечення реалізації принципу природовідповідності; національне виховання та навчання має ґрунтуватися на вивченні культурної спадщини свого народу. У школах обов'язково має здійснюватися робота щодо вивчення традицій, традиційних ремесел, розвитку декоративно-прикладного мистецтва в рідному краї. Учені наголошували, що національне виховання – це система засобів, форм, прийомів навчально-виховної діяльності, що зумовлена реалізацією принципу національного виховання і спрямована на формування гармонійно розвинутої особистості, яка спроможна на засвоєння світоглядних, морально-етичних, естетичних, психо-етнографічних особливостей певної нації як основи пізнання загальнолюдського. Означене вимагає ефективного використання етнопедагогічних матеріалів відомих лінгводидактів Ф.І. Буслаєва, Б.Д. Грінченка, І. Огієнка, О. Потебні, С.Русової, І.І. Срезневського, К.Д. Ушинського на всіх рівнях освіти, що і виступає метою нашого дослідження.

Повного і цілісного аналізу спадщини видатних педагогів-просвітителів, лінгводидактів, Ф.І. Буслаєва, Б.Д. Грінченка, І. Огієнка, О. Потебні, С.Русової, І.І. Срезневського, К.Д. Ушинського, не існує. Ідеї рідномовного, народного навчання, теза методистів минулого щодо природного розвитку дітей знайшли подальший розвиток у теоріях сьогодення про структуру сучасного уроку, загальнометодичні та частковометодичні принципи вивчення рідної мови, різноманітні класифікації методів

навчання мови, практику навчання граматики і правопису, методику формування в учнів орфоепічних навичок (М.Т.Баранов, М.В.Бардаш, О.М.Біляєв, А.М.Богуш, А.А.Бударний, М.С.Вашуленко, Є.М.Дмитровський, М.І. Дорошенко, Г.П.Коваль, О.М.Лещенко, С.П.Лукач, В.І.Масальський, М.І.Махмутов, А.П.Медушевський, В.Я.Мельничайко, Н.П.Миронюк, І.С.Олійник, М.І.Пентилюк, Г.Р.Передрій, М.О.Пучковський, М.М.Разумовська, Л.П.Рожило, Д.І.Симоненко, М.М.Скаткін, В.О.Сухомлинський, В.Я.Теклюк, Л.О.Тростенцова, Л.П.Федоренко, Н.Г.Шкурятяна, О.М.Шпортенко й ін.). Широкому колу питань вивчення лінгводидактичних основ національно-мовного виховання учнів на традиціях української етнопедагогіки присвячені праці М.Стельмаховича, В.Кузя, Ю.Руденка, Т.Порайченко, В.Зелюк. Проблеми лінгводидактики глибоко розробляються у працях П.Ігнатенка, Є.Сявавко, Т.Мацейків, В.Кононенка, Б.Ступарика, А.Алексюка, В.Бондаря, О.Жиричука, Н.Кічук, Л.Мацько, О.Мороза, О.Савченко.

Простежити погляди професора-мовознавця І. Огієнка щодо використання в навчально-виховному процесі матеріалів про Україну, її природні багатства, національних героїв, поступ української нації, етнографічні особливості допомагають праці “Дохристиянські вірування українського народу”, “Навчаймо дітей своїх української мови”, “Книга нашого буття на чужині”. Вчений закликає прищеплювати учням любов до народного слова шляхом усіх видів і жанрів українського фольклору (казок, оповідань, пісень, прислів'їв, приказок, загадок, скоромовок) і творів художньої літератури. З.Тіменник вказує, що засобами фольклорного матеріалу, який доречно включався Іваном Огієнком до підручників, досягалося мимовільне навчання і виховання [9, с. 153]. Послугувався фольклорним матеріалом учений і в своїх мовознавчих дослідженнях, ілюструючи ним найрізноманітніші лексико-граматичні мовні явища, особливо ті, які вийшли з активного мовленнєвого вжитку (прийменникові синтаксичні одиниці, архаїчну дієслівну форму минулого часу – аорист, частки і т. ін.). Чимало фольклорного матеріалу подано в дослідженнях, наприклад, складні, коли йдеться про так звану “потрійну присудковість” [5, с. 194].

Майбутнє освіти Б. Грінченко вбачав у відродженні мережі шкіл для широких верств населення, навчально-виховний процес у яких ґрунтувався б на принципах народності виховання, етнізації змісту навчального матеріалу, засвоєнні духовної, культурної і мистецької спадщини українського та інших народів світу. Залучення дітей до вивчення українського фольклору, декоративно-прикладного та інших видів мистецтв, на думку Б. Грінченка, сприяє формуванню високої моральності, відчуття нерозривної єдності з рідною землею, любові до Вітчизни. Передусім Б. Грінченко ідею народності в суспільному вихованні вважав головною в педагогічній теорії видатного педагога К. Ушинського. Про значення національної культури і мови у формуванні особистості педагог багато дізнався з робіт вітчизняного вченого, філософа, лінгвіста О. Потебні. Спираючись на вчення О. Потебні про мову і світовідчуття, Б. Грінченко буде свої погляди на формування національного образу освіти і образу національної дійсності.

Завдання вчителя-словесника, на думку Івана Огієнка, полягає в тому, щоб призвичаювати учнів до практичної роботи над вивченням своєї мови. “Нехай записують у себе на селі говірку, нехай записують народні пісні, усякі приказки та перекази, апокрифи та легенди. Нехай записують, бо література народу – широченний лан, куди потрібно силу женців” – закликав учений [4, с. 22]. До дослідницької роботи щодо вивчення народних мовних джерел Іван Огієнко пропонував залучати, навіть, дітей молодшого шкільного віку. Зі сторінок “Граматики малої Лесі”, “Рідного писання” він звертається до своїх найменших учнів із таким завданням: “Розпитайте у своїх дідів, чи тепер так само балакають, як балакали за їх молодості? Запишіть всі нові слова, що про їх до війни нічого

не знали” [6, с. 4], “Дізнайтесь про походження прізвищ” [6, с. 62]. Отже, використання етнографічного матеріалу на уроці мови допоможе учням краще зрозуміти народні звичаї, обряди, повір’я, перекази, вірування, прилучить до народної мудрості.

Серед виховних впливів на дитину значну роль учитель Б. Грінченко надавав народним повчанням, традиціям, естетиці побуту і щоденній праці. Ці та інші засоби дозволяли виховувати учнів у дусі християнської моралі, прищеплювати повагу й шанобливе ставлення до праці та її результатів, формувати глибокі громадянські почуття. Сам Б. Грінченко виконав справді титанічну роботу в збагаченні культурного середовища як автор, видавець, редактор художньої, науково-популярної літератури для дітей, дослідник й пропагандист педагогічних знань, фольклорист, лексикограф, історик, перекладач літератури з багатьох мов народів світу і т.д.

Аналіз джерельної бази дає змогу констатувати, що феномен С.Русової як одного з творців національної педагогічної концепції постав на ґрунті тісного поєднання народнопедагогічного досвіду і наукової педагогічної теорії. Так, із глибокої обізнаності вченої з народними традиціями духовно-морального, трудового, культурно-естетичного характеру вирости і знайшли відображення у працях ідеї гуманного ставлення до дітей («Весна і діти», «Діточі малюнки», «1 листопада в українській гімназії в Ржевниці», «Теорія і практика дошкільного виховання»), визначальної ролі рідної мови у навчанні та вихованні («Дещо зо сучасної педагогіки. (Про психологічні і педагогічні заперечення двомовності)»), особливої навчально-виховної місії фольклору («Дещо про український моральний тип: Де шукати його зразків?», «Казки Божени Немцової», «Нові методи дошкільного виховання», «Роля жінки в дошкільному вихованні»).

Палко захищаючи ідею національної освіти, Б. Грінченко водночас послідовно виступав за культурні контакти між народами. Він перекладав українською мовою і зразки зарубіжної літератури, і то з метою, щоб люди могли познайомитись із життям інших народів. Як підкреслював педагог, «потрібно завжди і всюди показувати людям, що їх народ є тільки членом великої всесвітньої сім’ї, і з цією великою сім’єю й потрібно знайомити молодого читача, хоч, звичайно, не так детально, як зі своїм народом. Тут особливо цікавими будуть борці за благо людства: Д. Гарібальді, А. Лінкольн, Ф. Говард, Г. Галілей» [2]. У оповіданнях, байках, казках і перекладах різних авторів, які друкував Б. Грінченко, можна помітити прагнення відтворити реальності життя.

Кожний народ має незаперечне право на національну школу як засіб збереження і відтворення в молодих поколіннях національного менталітету, культури і мови. У протилежному випадку суспільство піддається духовній деградації і асиміляції. З погляду на просвітницько-педагогічні ідеї Ф.І. Буслаєва, Б. Грінченка, І. Огієнка, О. Потебні, С. Русової, І. Срезневського, К.Д. Ушинського, можна зауважити що, незважаючи на минуле сторіччя, ідеї національної освіти, мови, формування національної гідності та свідомості не тільки не стали менш актуальними, а набули нового, більш змістовного значення.

Проблеми національної освіти і виховання, розвитку української педагогічної культури, народної педагогіки, визначення мети, змісту й методів навчання і виховання досліджував відомий український письменник, історик, педагог Б. Грінченко у чисельних педагогічних працях («Яка тепер народна школа на Вкраїні», «На беспросветном пути» та ін. Вчений відстоював необхідність розвитку української національної школи, розробляв принципи та методи національного виховання. На основі аналізу історико-педагогічного досвіду різних країн педагог сформулював поняття про роль національної системи виховання. Він стверджував,

що для гармонійного розвитку особистості в рамках національної системи виховання, обов'язковою умовою є використання всього попереднього досвіду виховної практики, який втілює в собі національні традиції, етнографічні, історико-географічні особливості розвитку країни. Українська національна система виховання, як вважав Б. Грінченко, має своє підґрунтя, її джерела сягають в сиву давнину, коли наші пращури створили самобутню хліборобську цивілізацію. З глибин віків розвивалася сповнена краси і високої моралі народна творчість: пісенна, музична, танцювальна та інші. Багатогранна за змістом і формою народна творчість була для просвітителя могутнім джерелом поповнення методів, прийомів, ідей самобутнього національного виховання. Письменник вважав за доцільне також випуск народних творів – казок, пісень, які могли бути цікавими та корисними як дорослим, так і дітям.

Наукові уявлення про слово та образ зародились у О. Потебні на матеріалі досліджень народно-поетичної творчості. Ще в юні роки він почав збирати і записувати народні пісні, прислів'я, приказки. Саме захоплення фольклором визначило його дослідницький інтерес до етнографічних, міфологічних та історичних джерел образів і символів народної поезії, до аналізу етимології слова. Саме дослідження О.Потебнею етнографічних, історичних та міфологічних джерел визначило сутність його культурологічної парадигми щодо проблеми навчання рідної мови, на якій ґрунтується сучасна лінгводидактика. Особливо приваблювала його символіка слов'янських народних пісень. Розглядаючи образи-символи народних пісень, дослідник виходив з розуміння поетичної творчості як активного процесу. О.Потебня поставив питання про взаємовплив різних жанрів народної творчості. Його головним чином цікавили проблеми спільності мови і стилю у творах різних жанрів. Для доведення висунутих тверджень мовознавець звертався до етнографічних та історичних джерел, наголошуючи на тому, що “народна пісня становить матеріал для мовознавства, етнографії, історії, психології, та ін.” [8, с. 79]. Увага до екстралінгвістичних фактів, до історії культури, сфери, в якій існувало слово, до обряду та обрядової реальності, обрядових дій та предметів – була сильним аргументом наукового методу О.Потебні, що виробляла в ньому глибоку інтуїцію. О.Потебня філологічно обґрунтував та поглибив висунуті ще романтиками й широко підхоплені В.Белінським думки про те, що фольклор і загальнонародна мова – ґрунт, на якому зростає національна література й національна культура. Аналіз творів О.Потебні “Думка і мова”, “Про націоналізм”, “Пояснення малоросійських та споріднених пісень”, “Мова і народність” та інших показує, що основним теоретичним положенням педагогічної і лінгводидактичної концепції видатного вченого є принцип народності виховання, який дослідник розтлумачує через розуміння мови як компонента культури, духовного життя народу.

В історії педагогіки найвиразніше ідею народності виховання сформулювали К.Ушинський (“Рідне слово”, “Про народність у громадському вихованні”) та О.Духнович (“Народна педагогія в пользу училищ і учителей сельських”). Засновник наукової педагогіки К.Д. Ушинський зазначав, що “навчання дітей вітчизняної мови має три мети: по-перше, розвинути в дітях ту природжену здібність, яку називають даром слова; по-друге, ввести дітей у свідоме володіння скарбами рідної мови; і, по-третє, домогтися засвоєння дітьми логіки цієї мови, тобто її граматичних законів у їх логічній системі” [3]. Великим досягненням його було формулювання ідеї народності у педагогіці, яку він подав як складову виховної системи. Ці думки викладені у статті «Про народність у громадському вихованні». Автор статті стверджує, що дуже важко позитивно впливати на вихованців, які мають природні негативні нахили у характері. Для того, щоб легше було їх здолати, педагогу слід залучити до виховного процесу

ту вроджену схильність, без якої не зустрічається жодна людина – це народність або любов до батьківщини. «Звертаючись до народності, виховання завжди знайде відповідь і допомогу в живому й сильному почутті людини, яке впливає багато сильніше за переконання, сприйняте тільки розумом, або за звичку, вкорінену страхом покарань... Виховання, створене самим народом і побудоване на народних основах, має ту виховну силу, якої нема в найкращих системах, побудованих на абстрактивних ідеях або запозичених в іншого народу» [3]. К.Д. Ушинський вважав, що громадське виховання виступає для народу його сімейним вихованням, а це означає передачу від покоління до покоління рис історичного характеру народу засобами народності у педагогіці. Додавши до народності як першої основи громадського виховання ще дві – християнство і науку, автор статті сформулював, таким чином, головні принципи побудови сучасного йому європейського суспільства. За К. Д. Ушинським, кожен народ повинен спиратися на власну національну систему виховання, йдучи у руслі історичної народної спадщини і пробуджуючи громадську думку у справі виховання з метою підготовки корисних і діяльних членів суспільства.

Для науковців принцип народності – основне базове положення в теорії освіти. Тому корифеї вітчизняної педагогіки вимагали створення школи, яка була б доступна народові і відтворювала його інтереси. О.Потебня критикував не тільки чужомовну школу, а й будь-яку освіту, що ґрунтується на багатомовності. Дослідник переконував, що не чужих мов треба навчати дитину, а “вчити її розуму, вибравши для цього один інструмент – мову матері” [6, с. 138]. Звичай змушувати дітей вивчати одразу кілька мов, заведений у дворянських колах того часу, за переконанням мовознавця, – традиція шкідлива, бо “інакше із такого виховання не виходила б така величезна кількість дурнів”. Далі він пише про українців: “Країни, де зв’язок єдності мови розірваний, як Малоросія, певним чином самі приречені на загибель і принесуть загибель іншим. Це велике море горя” [6, с. 140]. Думки вченого щодо співвідношення мов у процесі їх вивчення, тобто погляд на проблему “одна мова – багатомовність” є надзвичайно актуальними в багатомовній Україні. Вони можуть слугувати одним із теоретичних положень у концептуальних і методичних матеріалах щодо вікового періоду навчання дітей іноземних мов.

Погляд на мову і фольклор як на життєзабезпечуючі чинники культурного розвитку людини, народу, нації все більше стверджувались у філологічній науці ХІХ століття. Визначні філологи – вчителі, попередники та сучасники О. Потебні найтіснішим способом пов’язували процеси розвитку мовлення з процесами формування народної самосвідомості. І.І. Срезневський був одним із тих, хто зрозумів можливість історизму в підході до мови і використав у вивченні слов’янських мов порівняльно-історичні принципи. У праці “Запорозькою старовиною” І.І.Срезневський використав порівняльно-історичні принципи, матеріали якої є скарбницею народного фольклору Запоріжжя і можуть бути використані як народознавчий матеріал при вивченні рідної мови, а також збагатити уявлення сучасної молоді про багатства рідної мови та історію свого народу. В працях Ф.І.Буслаєва, І.І.Срезневського можна знайти рекомендації та поради, що відповідають сутності нових аспектів навчання рідної мови, таких, як українознавчого (народознавчого), етнопедагогічного, етнолінгвістичного, культурологічного.

Для О.Потебні поняття “народність” визначається мовою, традиція народу міститься “переважно в мові”. Це твердження є основою поглядів мовознавця на народність і народ і виявляється у різних його працях. Дослідник розкрив ґенезу й етимологію, глибокі внутрішні аспекти ідеї народності виховання, пов’язавши її з мовою, яка є найважливішим засобом “перетворення початкових домовних елементів думки” [7, с. 163]. Народність є тим, чим один народ відрізняється від іншого [7, с. 51]. О.Потебня називає єдино правильною прикметою, за якою

вирізняється народ і водночас єдиною, нічим не замінною умовою існування народу – єдність мови [7, с.187].

Напрямок наукових інтересів О.Потебні – намагання докладно розглянути народну поезію, зрозуміти сутність її відношення до мови, до мислення, до духовного розвитку народу – спочатку дуже тісно зближувався із колом лінгвістичних та фольклористичних досліджень Ф.Буслаєва, який, як і І.Срезневський, розвивав на матеріалі слов'янських мов ідеї порівняльно-історичного мовознавства, стверджував, що зрозуміти сучасний стан мови без вивчення його історії, без порівняння його з історією інших мов неможливо.

О. Потебня вважав, що фольклорна поетика – явище по-своєму вельми динамічне й рухливе попри стійкість її деталей і форм. Ця поетика зазнає безперервної та істотної обробки, включаючись до літературних творів різних епох. Дослідник почав перекладати “Одіссею” українською мовою, широко залучаючи до цього народно-поетичні образи. Смерть не дала завершити цю величезну працю. Але й те, що встиг зробити науковець, дуже переконливо підтверджує його думки про широкі можливості розвитку і збагачення фольклорної основи в літературі.

Досить часто, висвітлюючи роль фольклору в сучасній літературі, мають на увазі здебільшого фольклор минулого і ніби забувають про те, що в мові народу живе безліч фольклорних образів, які цілком злободенні й виражають світогляд сучасної людини. Про безперервний розвиток фольклору свідчить дуже активне життя таких його сучасних жанрів, як крилате слово, прислів'я, приказка, частівка тощо. У цих жанрах однак широко зустрічається традиційна фольклорна поетика, відомі поетичні “ходи” якої оновлені й підкорені новим функціям. У казці закладено величезний естетичний потенціал, який виявляється в яскравому, романтичному зображенні казкового світу, ідеалізації позитивних героїв, обов'язковому щасливому кінці, в захопленості, що поєднується із повчальністю. Прислів'ями називають короткі, влучні, глибокі за силою думки народні вислови та судження про життєві явища, що вирізняються простотою та стислістю, логічною закінченістю, образною виразністю. Художня цінність прислів'їв – у їх яскравій виразності, різноманітності художніх засобів, особливій ритмічній організованості. У цих поетичних мініатюрах багато поезії та змісту. До прислів'їв у народному мовленні близькі приказки, основне призначення яких – надавати розмовному мовленню барвистості, емоційної виразності, образності. Яскравою за образним змістом та формою є загадка. Мову загадок, як і мову всіх фольклорних жанрів, вирізняє точність, барвистість, виразність. Для загадок характерний високий ступінь метафоричності, ритмічна пропорційність, гіперболізація зображення завдяки виділенню, укрупненню окремих ознак і якостей, одуховленню, уособленню неживого світу, яке надає загадці особливої поетичності.

Усі жанри фольклору є доступними і зрозумілими всім, хто навчається від дошкілля до вищої школи. Найдавніші джерела фольклорної поетики можуть проникати до сучасної літератури не лише із записаних колись зразків народної творчості, а й набагато інтенсивніше вливатись у неї через мову, через живий струмінь сучасного фольклору. Фундаментально досліджуючи історію мови та народної поезії, мовознавець показав, як багато фольклорних образів продовжує жити в мові навіть тоді, коли їх походження зовсім забуте. Ставлення до сучасної літературної мови як до носія і невичерпного джерела фольклорної поетики могло б багато дати для вивчення фольклору в слов'янських літературах. Цілком зрозуміло, що це можливо лише за умови обов'язкової уваги до витоків сучасної художньої мови, до сучасної народно-поетичної творчості, що активно живе. Отже, думка Ф. Буслаєва, Б. Грінченка, І. Огієнка, О. Потебні, С. Русової, І. Срезневського, К.Д. Ушинського, про те, що в мові містяться традиції народу і фольклор є могутнім засобом національного виховання, плідна і завжди буде зберігати свою актуальність. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у вивченні історичного досвіду інших педагогів-лінгводидактів цього періоду.

Список використаних джерел

1. Біла О.М. Реалізація «рідномовних обов'язків» Івана Огієнка в позакласній роботі з учнями 5-7 класів. – Дис. канд. пед. наук: 13.00.02 / О.М. Біла. – Одеса, 2002. – 253 с.
2. Гринченко Б. К вопросу о журнале для детского чтения / Б. Гринченко // Земский сборник Черниговской губернии, 1895, №№ 4 – 5. – С.34-49.
3. Кардаш І.М. Питання етнолінгвістики у спадщині О.О.Потебні та К.Д.Ушинського: IV всеукр. наук.-практ. читання студентів і молодих науковців, присвячені педагогічній спадщині К.Д.Ушинського (Одеса, 16-17 травня 2006 року). – Одеса, 2006. – С.22-24.
4. Огієнко І. Рідна мова в українській школі. / Іван Огієнко. – К. : вид-во Є.Черепівського, 1917. – 32 с.
5. Огієнко І. Українська граматики. Ч. 2 : Основи українського правопису: підручник для 2-го і 3-го року навчання. / Іван Огієнко. – К. : друкарня Є.Черепівського, 1918. – 128 с.
6. Потебня А.А. Мысль и язык / А.А.Потебня. – К. : СИНТО, 1993. – 191 с.
7. Потебня А.А. О мифическом значении некоторых обрядов и поверий / А.А.Потебня. – М., 1865. – 238 с.
8. Русова С. Мої спомини / Софія Русова. – Київ : Освіта, 1996. – 224 с.
9. Тіменник З. Іван Огієнко (Митрополит Іларіон): 1882 – 1972 : життєписно-бібліографічний нарис. / З.Тіменник. – Львів : наук. тов-во імені Т.Шевченка у Львові, 1997. – 227 с.

It is well-proven in the article, that principles in the process of revival of the Ukrainian national culture and education is: proceeding in studies the mother tongue, national education and studies, must be based on the study of cultural legacy of the people, on traditions of the Ukrainian people, him to folk creation, as marked known lingvodidakti of F. Buslaev, B.D. Grinchenko, I. Ogienko, O. Potebnya, S. Rusova, I.I. Sreznevskiy, K.D. Ushinskiy.

Key words: folk-lore poetics, folk traditions, studies the mother tongue, didaktichna inheritance.

УДК 371.314.6:81'243

Полонська Т. К.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОЕКТНОЇ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ УЧНІВ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ

У статті розглядаються теоретичні основи проектної методики як інноваційної педагогічної технології; показано її переваги над іншими методами навчання; доведено ефективність використання методу проектів при навчанні іноземної мови учнів профільної школи.

Ключові слова: метод проектів, проектна методика, педагогічна технологія, профільна школа, навчання іноземної мови.

Постановка проблеми. Сьогодні метод проектів вважають одним із найперспективніших методів навчання у старшій школі, оскільки він створює умови для творчої самореалізації учнів, підвищує їхню мотивацію до навчання, сприяє розвитку інтелектуальних здібностей, залучає кожного школяра до активного пізнавального процесу, формує в них навички пошуково-дослідницької діяльності. В основі методу проектів (проектної методики) лежить креативність, уміння орієнтуватися в інформаційному просторі та самостійно конструювати свої знання. Окрім того, метод проектів сприяє розвитку спостережливості, прагненню знаходити відповіді на поставлені запитання і перевіряти їх правильність, аналізуючи